

Proč tančili s kostlivci

Vzdělávací cíl: Žáci se prostřednictvím fresky s motivem tance smrti seznámí s obvyklou prezentací moru ve společnosti pozdního středověku. Pomocí analýzy pramene vysvětlí, jak byl vnímán vliv nemoci na uspořádání společnosti, a uvedou jej do souvislosti s umístěním fresky na stěnu kostela.

Klíčová slova: středověká společnost, mor, symboly, dobové perspektivy, domyšlé významy, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FRESKY (3 min.)

Prohlížení videa zachycujícího fresku v celé její šíři.

Žáci mohou při zkoumání fresky postřehnout, že zobrazuje průřez společností své doby. Četba popisky jim poskytuje informaci, že freska pochází z náboženského prostředí kostela.

2 POPIS FRESKY (5 min.)

Označování důležitých prvků na fotografii a jejich popis. Četba doprovodného textového zdroje.

Žáci si mohou všimnout specifických znaků vyobrazených postav, jejich rozdílného oblečení a předmětů, jimiž jsou vybaveny. Mohou zmínit, že každá postava má svou kostru a všichni spolu míří ke kostře sedící na trůnu. Označit mohou také otevřený hrob, lopatu nebo motyku. Četba doprovodného textu umožní žákům uvést symboly smrti do souvislosti s epidemiemi moru.

3 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (5min.)

Přířazování pojmů z nabídky k odpovídajícím postavám zobrazeným na fresce pomocí přetahování.

S pomocí atributů postav si žáci uvědomují rozdílnost postavení zobrazených osob. Atributy hrob a trůn naopak zdůrazňují jednotící prvek smrti, která vládne všem lidem. Není důležité, aby všechny atributy byly přiřazeny správně, obzvláště odlišení atributů církevních postav může být obtížné a papež v čele průvodu může být považován za krále.

4 INTERPRETACE PRAMENE (5 min.)

Žáci na základě analýzy fresky odpovídají do textových polí na závěrečné otázky:

❓ Proč všechny postavy tančily stejný tanec? ❓ Proč autor namaloval Tanec smrti zrovna na stěnu kostela?

Žáci by měli v odpovědi na první otázku zachytit zásadní roli smrti, která maže rozdíly mezi lidmi z různých společenských vrstev. Žáci mohou ve své odpovědi spojit symbol smrti explicitně s morem nebo „černou smrtí.“ Ve své odpovědi mohou zmínit nadvládu smrti sedící na trůnu. Ve druhé odpovědi by žáci měli zmínit důležitost náboženské stránky vysvětlení morové epidemie. Z popisky na druhém slidu si mohou pamatovat vysvětlení moru božím hněvem. Mohou také zmínit význam kostela jako veřejného prostoru pro věřící společnost.

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) S žáky je možné konfrontovat prezentovanou rovnost všech lidí před smrtí s nerovnými dopady moru na různé části společnosti.
- b) Žáci mohou navrhnout jednu postavu, která by měla být nahrazena jinou postavou. Učitel může postavy na fresce pojmenovat a upozornit žáky na specifika výběru. Na fresce je například zobrazena jen jedna žena, královna. Čtyři z jedenácti osob patří ke kléru. Žáci mohou diskutovat o výběru postav zastupujících celou společnost.
- c) Žáci mohou nakreslit vlastní jednoduchou kresbu tance smrti s postavami dnešní společnosti.
- d) Po rekonstrukci ukončené roku 2015 je v interiéru hospitálu Kuks odhalen cyklus 46 maleb tance smrti z 18. století. Hospitál je atraktivním cílem výletu. S žáky může učitel diskutovat o příčinách vytrvalosti motivu tance smrti po staletí.